Raadsvoorstel

Voorstelnummer: 600835
Zaaknummer: 780714

Houten, 22 november 2022

gemeente Houten

Onderwerp:
Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) Gemeente Houten 2023-2027.

Beslispunten:

1. Het MJOP Gemeente Houten 2023-2027 vast te stellen, met als belangrijkste aandachtspunten:
   - de planning voor het noodzakelijke grootonderhoud en vervanging (GO+V) in de komende 5 jaar van verschillende assets in de openbare ruimte, namelijk verhardingen, verkeersregelinstallaties (vri's), civieltechnische kunstwerken, bomen, grasvelden, vaste planten, bosplantsoenen, speelvoorzieningen, straatmeubilair en bebording;
   - het binnen 5 jaar naar 0% terugbrengen van de huidige ca. 13% verharding met een wettelijk niet toegestaan D-niveau;
   - het activeren van investeringen met maatschappelijk nut vanaf € 250.000.
2. Voor investeringen in de openbare ruimte in 2023 voor een bedrag van € 2.611.000 kredieten te voteren.
3. De kapitaallasten van de investeringen vanuit het MJOP 2023-2027 budgetneutraal te dekken door een verlaging van de storting in de bestemmingsreserve BOR.
4. Voor groot onderhoud en vervanging in 2023 € 1.299.000 beschikbaar te stellen vanuit de bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte.

Samenvatting

Er is een Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) Gemeente Houten 2023-2027 opgesteld met de planning voor het noodzakelijke grootonderhoud en vervanging (GO+V) in de komende 5 jaar van verschillende assets (gemeentelijke eigendommen) in de openbare ruimte. Het gaat om de verhardingen, verkeersregelinstallaties (vri's), civieltechnische kunstwerken, bomen, grasvelden, vaste planten, bosplantsoenen, speelvoorzieningen, straatmeubilair en de bebording.

Het MJOP 2023-2027 geeft inzicht en informatie om planmatig te sturen op het GO+V, de ontwikkeling van de bestemmingsreserve BOR én de capaciteitsplanning van de organisatie.
Een belangrijke opgave is het binnen 5 jaar naar een minimum terugbrengen van de (huidige ca. 13%) verharding met een wettelijk niet toegestaan D-niveau.

Om de financiële systematiek voortaan in lijn te brengen met de voorschriften vanuit het vernieuwde Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de door de raad vastgestelde kaders voor investeren en afschrijven, worden met ingang van dit MJOP 2023-2027 investeringen met maatschappelijk nut > € 250.000 geactiveerd. Dat betekent dat deze gedurende de levensduur worden afgeschreven en dat rente wordt toegerekend (vergelijkbaar met een hypotheek/lening met aflossing en rente). De rente en afschrijving samen worden kapitaallasten genoemd. De financiële dekking van het MJOP 2023-2027 past binnen de kaders van de Meerjarenbegroting.

Het MJOP 2023-2027 en de dekking daarvan worden nu aan de raad voorgelegd ter vaststelling.

Aanleiding

De gemeente heeft een zorgplicht voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Voor de verschillende reconstructie-, groot onderhoud- en vervangingsprojecten is een Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) voor de komende 5 jaar opgesteld. Het MJOP 2023-2027 en de dekking daarvan worden nu ter vaststelling voorgelegd aan de raad.

Beoogd effect

De uitvoering van noodzakelijk groot onderhoud en vervangingen in de openbare ruimte om de functie hiervan in stand te houden.

600835

Argumenten per beslispunt

1.1 Het MJOP 2023-2027 geeft informatie om planmatig te sturen op grootonderhoud en vervanging (GO+V) en komt daarmee tegemoet aan een aanbeveling van de rekenkamercommissie.

Het MJOP 2023-2027 geeft inzicht en informatie om planmatig te sturen op het GO+V, de ontwikkeling van de bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte (BOR) én de capaciteitsplanning van de organisatie. Dit komt tegemoet aan de aanbeveling van de rekenkamercommissie om de raad meer inzicht te geven voor het vaststellen van de jaarlijkse begroting.

Concreet waren de aanbevelingen:

1. Het college te verzoeken de raad tijdig te betrekken bij het maken van alle kaderstellende afwegingen, inzake kwaliteitsniveaus, (meerjarige) financiële consequenties, wel of niet te nemen risico's en periodieke informatievoorziening, die moeten worden gemaakt in de aanloop naar het beoogde MJOP. Dit MJOP moet hoe dan ook zijn vastgesteld voordat de raad de programmabegroting 2023 bespreekt en vaststelt.
2. Vervolgens moet de raad doorlopend en zonder moeite de samenhang kunnen vaststellen tussen:
   a) het MJOP c.q. een jaar laag uit het MJOP,
   b) de (samengevatte) bedragen in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen in zowel de begroting als de jaarrekening,
   c) aan de raad voorgelegde begrotingswijzigingen (ter instemming met het doen van uitgaven met dekking uit een bestemmingsreserve) en,
   d) de (overeenkomstige, samengevatte) bedragen die zijn opgenomen bij de verschillende programma's dan wel deelprogramma's, ook in dat verband in zowel begroting als jaarrekening.

Ad.1. In de bijpraatsessie op 15 november jl. is de raad betrokken bij de kaderstellende afwegingen rond de planning van GO+V. Het is helaas niet gelukt om het MJOP tijdig af te ronden voor de raadsbespreking van de begroting 2023. Met het nieuwe MJOP, waarin 5 jaar vooruit wordt gepland, is gekozen voor een heel andere werkwijze dan bij de voorgaande jaarplannen voor de groot onderhoud en vervangingsprojecten. De capaciteit die de andere manier van werken vergt van de assetbeheerder is verkeerd ingeschat. Ook de langdurige uitval en het vertrek van medewerkers binnen het team VOB in combinatie met het lastig vervullen van functies en de toename van het te beheren areaal heeft de werkzaamheden aan het MJOP vertraagd.

Ad.2. Voortaan zal de financiële informatie in het MJOP duidelijk aansluiten op de begroting, (waaronder de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen) eventuele begrotingswijzigingen en de jaarrekening. Per assettype staat bijvoorbeeld in het MJOP wat de jaarlijkse kosten zijn van de benodigde GO+V.

Voor enkele assets in de buitenruimte wordt GO+V niet in het MJOP geregeld. Zo is het beheer van de assets riolering, drainage en oppervlaktewater vastgelegd in het Water- en Rioleringsplan 2020-2023. Het beheer van de openbare verlichting is ook niet opgenomen in het MJOP. Voor het beheer daarvan zijn gedetailleerde afspraken gemaakt met een marktpartij. Voor de assets voor de afvalinzameling (ondergrondse containers, glasbakken, textielcontainers) wordt gewerkt aan een apart meerjarenonderhoudsplan.

1.2 De financiële dekking van het MJOP 2023-2027 past binnen de kaders van de meerjarenbegroting en het Besluit Begroting en Verantwoording Gemeenten (BBV).

Het BBV schrijft voor dat investeringen met maatschappelijk nut geactiveerd moeten worden. Bijna alle investeringen in de openbare ruimte vallen hieronder, zoals wegen, fiets- en voetpaden, bruggen, verkeersregelinstallaties en speeltoestellen. De ondergrens voor het activeren van investeringen met een maatschappelijk nut is in onze Notitie Investeringen, Waarderen en Afschrijven (2018) vastgesteld op € 250.000. Tot nu toe is dit nog niet in de praktijk gebracht. Daarvoor is het onderscheid tussen investeringen en (groot) onderhoud relevant. Alleen projecten met het karakter "systematische kwaliteitsverbetering" en "levensduurverlengend" kunnen als investering worden aangemerkt en geactiveerd. Het overige is groot onderhoud dat ten laste van een voorziening of reserve kan komen of is regulier onderhoud dat vanuit reguliere exploitatiebudgetten moet worden gedekt. Verdieping op deze materie is met het opstellen van dit MJOP 2023-2027 voor het eerst aan de orde geweest.

Deze manier van financieren geeft in de eerste jaren lagere lasten. De ruimte die hierdoor ontstaat biedt ruimte om achterstallig onderhoud in te lopen (de toename van de zogenaamde D-niveau kwaliteit). Op termijn zijn de lasten hoger doordat ook rente wordt toegerekend aan deze investeringen.

1.3 Een te groot deel van de verharding heeft momenteel een te lage kwaliteit.
Recente inspectiegegevens laten zien dat circa 14% van de asfaltverharding en 12% van de elementenverharding een wettelijk niet toegestane kwaliteit van D-niveau heeft. Met een inhaalslag gaan we daarom het percentage D-niveau binnen 5 jaar naar 0 terugbrengen. Uiteraard is het nooit helemaal te voorkomen dat zich op enig moment ergens een D-niveau kan voor doen, bijvoorbeeld na een strenge winter met vorstschade.

2.1 Investeringskredieten moeten door de raad worden geautoriseerd.
Voor investeringskredieten > €25.000 is autorisatie door de raad nodig. In 2023 gaat het onder andere om kredieten voor de volgende grote projecten: reconstructie van de Kanaaldijk-Oost, vervanging van de helft van de verkeersregelinstallaties (de andere helft in 2024), onderhoud van De Staart, verschillende fietspaden en van verschillende wegen met elementenverharding en vervanging van (delen van) bruggen.

3.1 Dekking kapitaallasten vindt budgetneutraal plaats binnen de kaders van de meerjarenbegroting.
Door het activeren van investeringen (vergelijkbaar met het aangaan van een lening, met aflossingen gedurende de looptijd en rente) ontstaan kapitaallasten (dat is rente en afschrijving). Deze worden in de begroting opgenomen en gedekt vanuit een lagere storting in de bestemmingsreserve BOR. Per saldo heeft dit dan geen effect op het begrotingssaldo.

4.1 De bestemmingsreserve BOR wordt ingezet voor grootonderhoud en vervanging.
GO+V projecten die niet in aanmerking komen voor activeren omdat ze niet voldoen aan de ondergrens van € 250.000 of niet kunnen worden aangemerkt als investering (vereist is daarvoor significante kwaliteitsverbetering en/of levensduurverlengend) worden in een keer ten laste van de bestemmingsreserve BOR gebracht. Dit betreft voor 2023 een bedrag van € 1.299.000.

Kanttekeningen

1.1 De krapte op de arbeidsmarkt kan voor vertraging in de uitvoering zorgen.
De huidige krapte op de arbeidsmarkt kan van invloed zijn op de snelheid waarmee de voorgenomen projecten kunnen worden uitgevoerd. De krapte speelt niet alleen bij aannemers maar ook bij de gemeente die extra capaciteit moet inhuren voor Voorbereiding, Administratie en Toezicht.

1.2 Er is nog geen rekening gehouden met mogelijke rente- en prijsstijgingen.
De financiële planning van het MJOP 2023-2027 is gemaakt op basis van prijspeil 2023. We indexeren de prijzen bij de jaarlijkse actualisatie van het MJOP. Er is nog geen rekening gehouden met een mogelijke verdere stijging van de rente en prijzen. Om de 5 jaar ontvangt de raad een nieuw MJOP ter vaststelling. Daarnaast wordt de Nota Kapitaalgoederen om de 4 jaar geactualiseerd (zie ook hierna onder Financiën en formatie).

4.1 Op de lange termijn is de huidige reserve in theorie niet toereikend voor de dekking van de kapitaallasten en investeringen.
Op de lange termijn kan er theoretisch een tekort ontstaan met betrekking tot de kapitaallasten en investeringen. De berekening van deze kosten is modelmatig en afhankelijk van verschillende factoren en daarom nog onzeker. Met de jaarlijkse actualisering van het MJOP en de 4-jaarlijkse actualisatie van de Nota Kapitaalgoederen zal daarom de ontwikkeling van de reserve worden gemonitord en zullen er tijdig maatregelen worden voorgesteld als er een probleem dreigt te ontstaan.

Participatie

Participatie met betrekking tot de vaststelling van het MJOP 2023-2027 is niet van toepassing. Bij elk concreet project vindt wel participatie plaats conform de Leidraad Omgevingsinitiatieven & Participatie zoals we dat in Houten hebben bepaald.

Financiën en formatie

Het MJOP 2023-2027 gaat uit van onderstaande investeringsbehoefte voor groot onderhoud en vervanging.

					x € 1.000
Investeringsniveau 2023-2027 *)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Gesloten verharding (asfaltverharding)	1.830	2.480	2.560	2.400	2.460
Verkeersregelinstallaties	700	700	0	0	0
Elementenverharding, belijning, bermen, halfverharding	640	640	640	640	640
Civieltechnische kunstwerken	340	200	320	220	60
Bomen	170	170	170	170	170
Grasvelden, vaste planten en bosplantsoenen	80	80	80	80	80
Speeltoestellen en speelterreinen	60	60	70	70	70
Straatmeubilair	100	100	100	100	100
Totale omvang groot onderhoud en vervanging openbare ruimte	**3.910**	**4.420**	**3.940**	**3.670**	**3.570**

*) Benodigde budgetten voor onderhoud en vervanging (incl. VAT en inlopen uitgesteld onderhoud)

De financiële systematiek wordt in lijn gebracht met de voorschriften vanuit het vernieuwde BBV en de door de raad vastgestelde kaders voor investeren en afschrijven. Daarom worden met ingang van dit MJOP 2023-2027 investeringen met maatschappelijk nut > € 250.000 voortaan geactiveerd. Hierdoor ontstaat financiële ruimte om de investeringsopgave te kunnen betalen.

Bijna alle investeringen in de openbare ruimte zijn investeringen met meen maatschappelijk nut, zoals wegen, fiets- en voetpaden, bruggen, verkeersregelinstallaties en speeltoestellen. De ondergrens voor het activeren van investeringen met een maatschappelijk nut is in onze Notitie Investeringen Waarderen en Afschrijven (2018) vastgesteld op € 250.000.

Met het activeren worden de kosten van de investeringen met een maatschappelijk nut verspreid over meerdere jaren en toegerekend aan de jaren van daadwerkelijk gebruik. Dit in tegenstelling tot de huidige systematiek waarin de totale kosten van de investering in een keer ten laste van de bestemmingsreserve worden gebracht. In geval van activeren van investeringen betekent dit dat de kosten, als gevolg van het spreiden van de kosten over meerdere jaren, in de eerste jaren veel lager zijn. Het betreft dus een verschuiving van kosten in de tijd. De budgetruimte die ontstaat in de eerdere jaren biedt daardoor de mogelijkheid voor het maken van de gewenste inhaalslag voor het uitgestelde onderhoud dat nu het D-niveau heeft bereikt.

Ontwikkeling bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte
De prognose van de budgetbehoefte na toepassing van het activeren van investeringen met maatschappelijk nut en de ontwikkeling van de bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte ziet er dan als volgt uit.

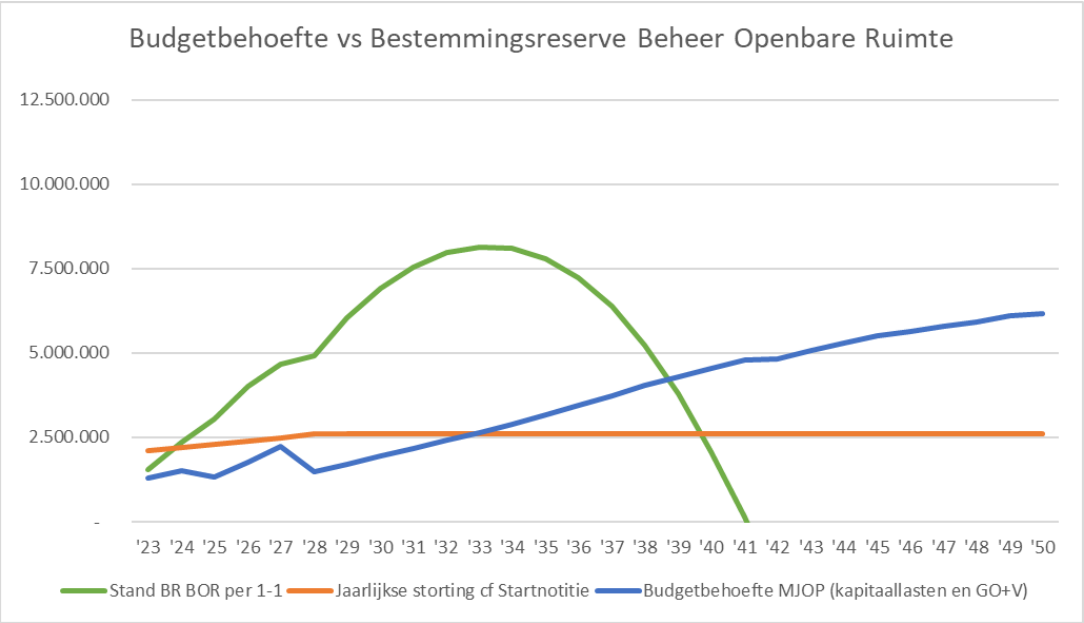
in €

Bestem.res. BOR	**Stand per 1-1**	**Storting**	**Budget-behoefte kap.lasten (=verlaging storting)**	**Budget-behoefte GO+V**	**Totale budget-behoefte**
2023	1.559.000	2.098.000	-	1.299.000	1.299.000
2024	2.358.000	2.198.000	168.000	1.338.000	1.506.000
2025	3.050.000	2.298.000	368.000	974.000	1.342.000
2026	4.006.000	2.398.000	543.000	1.207.000	1.750.000
2027	4.654.000	2.498.000	691.000	1.541.000	2.232.000

De aanpassing van de financiële systematiek naar de vereisten van het BBV en de kaders vanuit de Notitie Investeren, waarderen en afschrijven leiden ertoe dat de ontwikkeling van de beschikbare middelen uit de bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte er voor de komende 30 jaar uitziet volgens de grafiek op de volgende pagina.

Dat betekent dat door het activeren van investeringen met maatschappelijk nut de budgetbehoefte in de eerste jaren lager is, dan de storting in de reserve. Daarmee groeit de reserve in de komende jaren. Over ongeveer 10 jaar wordt de budgetbehoefte groter dan de jaarlijkse groei van de reserve als gevolg van de stortingen, dus zal de omvang van de reserve afnemen. Om voor de lange termijn voldoende middelen beschikbaar te houden en de reserve toereikend te houden, zullen dan aanvullende middelen beschikbaar gemaakt moeten worden. Dit volgens de prognoses voorzien omstreeks 2041. Met de jaarlijkse actualisering van het MJOP en de 4-jaarlijkse actualisatie van de

Nota Kapitaalgoederen zal de ontwikkeling van de reserve worden gemonitord en zullen tijdig maatregelen worden voorgesteld.

De financiële effecten van dit voorstel zijn verwerkt in begrotingswijziging nummer 115268

Communicatie

We brengen een persbericht uit over het MJOP 2023-2027 waarin aandacht wordt besteed aan het inlopen van de onderhoudsachterstand bij verhardingen en waarin we aangeven dat we met het MJOP invulling geven aan het nieuwe collegeprogramma (met aandacht voor een openbare ruimte die “schoon, heel en veilig” is). We publiceren over het vaststellen van het MJOP een artikel in Gemeentenieuws en op de website.
Over de werkzaamheden in het kader van MJOP communiceren we via de website op de pagina Actuele (weg)werkzaamheden. De pagina brengen we meer onder de aandacht van de inwoners van Houten. De werkzaamheden communiceren we ook via Gemeentenieuws in het Houtensnieuws.

Voortgang

Na vaststelling van het MJOP 2023-2027 kan de uitvoering van de diverse projecten van de jaarschijf 2023 definitief starten.

Evaluatie

Een evaluatie is niet van toepassing. Elk jaar wordt het MJOP op hoofdlijnen geactualiseerd en vastgesteld door het college. Elke 5 jaar wordt een nieuw MJOP door de raad vastgesteld.

Houten, 22 november 2022

het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten
de secretaris, de burgemeester,

A.J. Barink G.P. Isabella

Bijlagen

- Meerjarenonderhoudsplan Gemeente Houten 2023 - 2027

Verantwoordelijke portefeuillehouders college

1e PoHo: Wouter van den Berg
2e PoHo: Sander Bos

Raadsbesluit

Voorstelnummer: 600835

Onderwerp
Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) Gemeente Houten 2023-2027.

De raad van de gemeente Houten heeft het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 22 november 2022 gelezen en besluit:

1. Het MJOP Gemeente Houten 2023-2027 vast te stellen, met als belangrijkste aandachtspunten:
    - de planning voor het noodzakelijke grootonderhoud en vervanging (GO+V) in de komende 5 jaar van verschillende assets in de openbare ruimte, namelijk verhardingen, verkeersregelinstallaties (vri's), civieltechnische kunstwerken, bomen, grasvelden, vaste planten, bosplantsoenen, speelvoorzieningen, straatmeubilair en bebording;
    - het binnen 5 jaar naar 0% terugbrengen van de huidige ca. 13% verharding met een wettelijk niet toegestaan D-niveau;
    - het activeren van investeringen met maatschappelijk nut vanaf € 250.000.
2. Voor investeringen in de openbare ruimte in 2023 voor een bedrag van € 2.611.000 kredieten te voteren.
3. De kapitaallasten van de investeringen vanuit het MJOP 2023-2027 budgetneutraal te dekken door een verlaging van de storting in de bestemmingsreserve BOR.
4. Voor groot onderhoud en vervanging in 2023 € 1.299.000 beschikbaar te stellen vanuit de bestemmingsreserve Beheer Openbare Ruimte.

Dit is besloten in de openbare vergadering van de raad op 24 januari 2023.

De raad van de gemeente Houten,
de griffier,

C.M.S. Visser

de voorzitter,

G.P. Isabella